

Inštitut za poslovodno računovodstvo

Mag. Dejan Petkovič

OBDAVČITEV PODJETIJ

LJUBLJANA, december 2009

VSEBINA:

1 UVOD V DAVKE	9
1.1 Davki in davčni sistem.....	9
1.2 Definicija davka.....	10
1.3 Presoja in analiza davčnih sistemov	13
2 DAVČNI SISTEM REPUBLIKE SLOVENIJE	15
2.1 Definicija davčnega sistema	15
2.1.1 Delitev davkov.....	16
2.1.2 Stvarna in krajevna pristojnost v davčnih zadevah.....	17
2.2 Udeleženci v davčnem sistemu.....	18
2.2.1 Davčna uprava kot subjekt davčnega sistema	19
2.2.2 Davčni zavezanci kot subjekti davčnega sistema.....	19
2.2.3 Davčni svetovalci kot subjekti davčnega sistema	20
3 DAVČNA SLUŽBA IN DAVČNI POSTOPEK	23
3.1 Davčna služba v Republiki Sloveniji	23
3.2 Davčni postopek v Republiki Sloveniji	26
3.2.1 Osnovno o davčnem nadzoru.....	26
3.2.2 Pojem davčnega inšpekcijskega nadzora.....	28
3.3 Potek davčnega inšpekcijskega nadzora.....	30
3.3.1 Začetek davčnega inšpekcijskega nadzora.....	30
3.3.2 Ugotovitveni postopek.....	31
3.3.3 Kraj in čas opravljanja davčnega inšpekcijskega nadzora.....	33
3.3.4 Zavezanec za davek in davčni organ v davčnem postopku.....	34
3.3.5 Cenitev davčne osnove.....	36
3.3.6 Sklepni del davčnega inšpekcijskega nadzora.....	37
4 OBDAVČITEV PODJETJA	42
4.1 Uvod v obdavčitev podjetja	42
4.2 Vpliv obdavčitve na odločanje v podjetju	43
4.2.1 Pomen davčnih informacij v podjetju.....	43
4.2.2 Davčno načrtovanje v podjetju.....	45
4.3 Vpliv računovodske (bilančne) politike na davčno osnovo	47
4.3.1 Povezanost bilančne in davčne politike podjetja	47
4.3.2 Politika podjetja in bilančna politika	48
4.3.3 Davčni vidik sprememb računovodskih ocen in usmeritev	48
4.3.4 Nekateri segmenti bilančne politike, ki imajo vpliv na davčno osnovo.....	49
5 DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB	54
5.1 Uvod v obdavčitev z davkom od dohodkov	54
5.2 Zavezanci za davek in obseg davčne obveznosti	54
5.3 Oprostitve davka od dohodkov	55
5.3.1 Oprostitve DDPO za specifične institucije	55
5.3.2 Razmejitev pridobitne in nepridobitne dejavnosti	55
5.3.3 Razmejitev med terminoma tržna in pridobitna dejavnost	57
5.3.4 Problematika po sprejetju Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti	59
5.4 Davčna stopnja.....	60
5.5 Davčna osnova.....	60
5.5.1 Splošno o davčni osnovi.....	60
5.5.2 Izvzem prihodkov iz naslova dividend ter dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev	63
5.5.3 Odhodki, ki se ne priznavajo pri ugotavljanju davčne osnove	64
5.5.4 Posebnosti glede davčnega priznavanja določenih vrst odhodkov.....	65
5.6 Dohodki z virom v Sloveniji in obdavčitev z davčnim odtegljajem	70
5.7 Druge posebnosti pri ugotavljanju davčne osnove.....	71
5.8 Davčna izguba in davčne olajšave	72
5.8.1 Pojem davčne izgube.....	72
5.8.2 Koriščenje davčnih olajšav.....	72
5.9 Terjatve in obveznosti za odložene davke.....	75
5.9.1 Pripoznava odloženih davkov	75
5.9.2 Nekateri primeri s področja odloženih davkov.....	76

6	DAVČNI OBRAČUNI TER NEKATERI PRIMERI S PODROČJA DDPO	78
6.1	Redni in posebni davčni obračuni ter odprava napak v davčnih obračunih	78
6.2	Posebni davčni obračuni	80
6.3	Plačevanje akontacij davka	82
6.4	Nekateri primeri s področja davka od dohodkov pravnih oseb	83
7	DAVČNA PROBLEMATIKA TRANSFERNIH CEN	86
7.1	Pojem transfernih cen	86
7.2	Metode pojasnjevanja transfernih cen	87
7.3	Posebnosti pri določanju cen neopredmetenih sredstev med povezanimi osebami	88
7.4	Cena denarja in transferne cene	90
8	DAVEK NA DODANO VREDNOST (DDV)	91
8.1	Uvodno o davku na dodano vrednost	91
8.2	Predmet obdavčitve in definicija davčnega zavezanca	92
	8.2.1 Vrste prometa v sistemu DDV	92
	8.2.2 Definicija davčnega zavezanca	94
8.3	Identifikacija za namene DDV	95
8.4	Kraj obdavčljivih transakcij in davčna osnova	96
8.5	Zavezanci, ki opravljajo obdavčen in oproščen promet ter posebne ureditve obračunavanja DDV	97
	8.5.1 Zavezanci, ki opravljajo obdavčen in oproščen promet	97
	8.5.2 Možnosti ugotavljanja pravice do vstopnega DDV	98
	8.5.3 Pomen subvencij pri izračunavanju odbitnega deleža	98
	8.5.4 Primeri izračunavanja odbitnega deleža	101
	8.5.5 Posebne ureditve obračunavanja DDV	102
8.6	Stopnja DDV (8,5 % in 20%) ter oprostitve DDV	103
	8.6.1 Stopnja DDV	103
	8.6.2 Oprostitve DDV	104
8.7	Obveznosti davčnih zavezancev, davčni obračun in rekapitulacijsko poročilo	106
	8.7.1 Obveznosti davčnih zavezancev	106
	8.7.2 Nastanek davčne obveznosti	107
	8.7.3 Rekapitulacijsko poročilo	107
8.8	Davčni zavezanec s statusom izvoznika in vračila DDV	108
8.9	Izdaja računov in knjigovodstvo davčnega zavezanca	110
	8.9.1 Obveznost izdajanja računov	110
	8.9.2 Knjigovodstvo davčnega zavezanca	111
8.10	Pričakovane novosti na področju DDV v letu 2010	111
8.11	Nekateri primeri s področja DDV	121
9	OBDAVČITEV FIZIČNIH OSEB	123
9.1	Uvod v obdavčitev fizičnih oseb	123
	9.1.1 Dohodnina in zavezanec za dohodnino	123
	9.1.2 Plačilo dohodnine	125
	9.1.3 Informativni izračun dohodnine	127
	9.1.4 Lastna vložitev napovedi in odločba o odmeri dohodnine	129
9.2	Dohodek iz zaposlitve	130
	9.2.1 Dohodek iz delovnega razmerja	130
	9.2.2 Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja	132
	9.2.3 Avtorska dela in delovno razmerje	133
9.3	Dohodki iz dejavnosti	134
	9.3.1 Pojem opravljanja dejavnosti	134
	9.3.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov	136
	9.3.3 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov	137
9.4	Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti	138
	9.4.1 Oprostitev katastrskega dohodka	139
	9.4.2 Olajšave ter akontacija dohodnine	140
9.5	Dohodek iz oddajanja premoženja v najem in prenos premoženjske pravice	140
	9.5.1 Dohodek iz oddajanja premoženja v najem	140

9.5.2 Dohodek iz prenosa premoženjske pravice	141
9.6 Drugi dohodki	142
9.7 Davčne olajšave ter namenitev dela dohodnine	143
9.8 Dohodki iz kapitala	148
9.8.1 Obresti	148
9.8.2 Dividende	151
9.8.3 Dobiček iz kapitala	152
9.8.4 Napoved in odmera dohodnine od dobička iz kapitala	164
9.9 Konvencije o izogibanju dvojnega obdavčevanja	165
10 DAVČNA IN RAČUNOVODSKA OBRAVNAVA STATUSNIH PREOBLIKOVAN	167
10.1 Uvod v statusna preoblikovanja	167
10.2.PRAVNE ZNAČILNOSTI STATUSNIH PREOBLIKOVANJ	167
10.3 DAVČNI OBRAČUNI OB STATUSNIH PREOBLIKOVANJH	168
10.4 PREOBLIKOVANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA V GOSPODARSKO DRUŽBO	178
11 LITERATURA	182

PREGOVOR

Knjiga, ki je pred nami, predstavlja vsebino predmetov DAVKI I. in DAVKI II. na Visoki šoli za računovodstvo v Ljubljani. Namen predmeta DAVKI I. je spoznati osnove obdavčitve v gospodarskih družbah, pri samostojnih podjetnikih in seveda tudi pri fizičnih osebah. Spoznavali bomo najpomembnejše podjetniške davčne oblike v Republiki Sloveniji: dohodnino, davek od dohodkov pravnih oseb ter davek na dodano vrednost. Seveda je potrebno računati z dejstvom, da se bo davčna zakonodaja tudi v prihodnje spreminjala. Trudili smo se, da smo navajali tista osnovna zakonska določila, za katera menimo, da so tudi del evropske davčne harmonizacije (najlažje je to pri davku na dodano vrednost) in torej ne bodo podvržena velikim spremembam. Tudi na izpitu se ne zahteva natančno poznavanje davčne zakonodaje temveč se zahteva sposobnost razlage posameznih zakonitosti. Študenti bodo vsebine spoznavali tudi skozi primere. V knjigi se denimo ne ukvarjamo z razlagami obrazca za davek od dohodkov pravnih oseb, saj lahko to študenti preberejo v vsakoletnih računovodskih in davčnih revijah. Na podlagi pridobljenih znanj v tem učbeniku pa bodo tovrstne obrazce tudi brez težav sestavili in razlagali. Tako lahko ta učbenik pojmuje tudi kot priročnik, ki bo študentom v pomoč tudi pri njihovem vsakdanjem delu.

Seveda nikakor ne moremo mimo davčnega postopka in davčne službe. Zakon o davčnem postopku vsebuje vsa procesna določila na davčnem področju. Prav tako mora računovodja poznati pravice in obveznosti, ki jih ima družba oz. samostojni podjetnik, pa tudi druge fizične osebe v davčnem postopku.

Študenti, ki želijo še bolj poglobiti svoja davčna znanja bodo poslušali tudi izbirni predmet DAVKI II. Po študiju predmeta DAVKI II. bodo študenti že sposobni sami reševati davčne probleme in vprašanja. Temu je prilagojen tudi pedagoški proces.

Ker vsebuje slovenska davčna zakonodaja veliko institutov, ki so znani že v evropski davčni praksi (najbolj to velja za področje davka na dodano vrednost) je koristno poznavanje čim večjega števila temeljnih postulatov aktualne davčne zakonodaje. Če poznamo trenutno davčno zakonodajo, tudi lažje sledimo spremembam in se nanje tudi pripravimo. Ob tem so v knjigi predstavljeni primeri, ki bodo podkrepili teoretična izhodišča.

Danes je pravzaprav nemogoče opravljati delo v financah in računovodstvu brez osnovnih davčnih znanj. Večja slovenska podjetja, ki se zavedajo pomena informacij o davkih ter davčnih izdatkov so že oblikovala svoje davčne oddelke v okviru računovodstev ali kot posebno svetovalno telo posloводства. Za bolj poglobljene davčne probleme je seveda mogoče vedno uporabiti znanja specialistov – davčnih svetovalcev.

Namen obeh predmetov je v vzpodbujanju samostojnega reševanja davčnih dilem. Dejansko se morajo študenti tudi naučiti »prebrati« davčni zakon. Pri malokateri ekonomski stroki je potrebno toliko sprotnega izpopolnjevanja, pridobivanja izkušenj ter izobraževanj kot ravno na področju davkov oz. malo širše na področju davčnega računovodstva.

Študenti v okviru pedagoškega procesa pri predmetu DAVKI I. v seminarski nalogi obravnavajo splošno davčno temo. Ne zahtevamo, da pri uvodnem davčnem predmetu v seminarski nalogi že rešujejo davčni problem. Pri predmetu DAVKI II. pa študenti ne sestavijo klasične seminarske naloge, kjer se navajajo že znana dejstva, temveč argumentirano z uporabo vseh dostopnih virov odgovorijo na zastavljeno davčno vprašanje. Vprašanje oz. problem si lahko zastavijo študenti sami, njihove stranke ali predavatelj. Uspešna seminarska naloga je pogoj za pristop k pisnemu izpitu.

Pogoj za samostojno in zahtevnejše delo na davčnem področju je tudi poznavanje slovenske in evropske sodne davčne prakse. Zato je tudi po študiju davčnih predmetov potrebno sprotno spremljanje davčne problematike.

Študentom zato priporočamo tekoče spremljanje domačih in tujih davčnih strokovnih objav, spremljanje stališč Davčne uprave Republike Slovenije ter evropske davčne prakse.

Maribor, november 2009

Dejan Petkovič